

Kirjallisuuden käänöspalkkioista

Palkkiokyselyt

Kilpailuvirasto kieltää kaikenlaisten palkkiosuositusten antamisen ja valvoo kieltoa tarkasti. Sen vuoksi myöskään kirjallisuuden käänöspalkkioista ei ole mahdollista antaa minkäänlaisia suosituksia. Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto kuitenkin seuraa palkkiokehitystä järjestämällä vuosittain kaikkia kirjallisuuden suomennostöitä koskevan palkkiokyselyn. Luottamuksellinen raportti kyselyn tuloksista jaetaan kaikille SKTL:n kirjallisuuden kääntäjien jaoston jäsenille.

Tuoreimman palkkiokyselyn mukaan kirjallisuuden käänöspalkkiot nousivat vuonna 2009 keskimäärin noin 7 %. Takana oli kuitenkin suunnilleen samansuuruinen keskimääräisen palkkiotason notkahdus vuonna 2008.

Merkipalkkio

Kirjallisuuden käänöstöiden vallitseva palkkioperuste on merkipalkkio, ja palkkiyksikkö käytännön syistä tuhat merkkiä. Merkit lasketaan toimeksiantajalle palautettavasta valmiista käänöstyöstä, ja laskelmassa huomioidaan kaikki käänöksen aakkosnumeeriset merkit sekä välilyönnit. Merkit on määritelty standardissa Unicode ISO/IEC 10646. Merkkien määrän kertoo tekstinkäsittelyohjelman "asiakirjan ominaisuudet" -toiminto.

Käänöspalkkiot ja kuukausiansiot

Useimmat suomentajat eivät ole yrittäjiä, mutta tavallisesta palkansaajasta poiketen suomentajat maksavat yrittäjien tapaan bruttotuloistaan ennen veroja pakollisen YEL-maksun (21,2–22,4 % työtulosta iän mukaan), työhön liittyvät vakuutukset, työväline- ja työtilakulut jne.

Jos käänöstyön merkipalkkio on esimerkiksi 11 euroa, täystyöllistetyn suomentajan verotettavat tulot kuukaudessa ovat työtahdista riippuen noin 1050–1400 euroa. Merkipalkkioiden ja kuukausiansioiden suhdetta selvitetään tarkemmin seuraavalla sivulla.

Työn hinnoittelusta

Suomennosten hinnoittelu perustuu kääntäjän työtahtiin, joka vaihtelee yksittäisten kääntäjien välillä paljonkin, minkä vuoksi jokaisen on arvioitava keskimääräinen työtahdinsa itse. Raakakäänös-vauhtia on helppo seurata päivittäin, ja hieman pitemmällä aikavälillä, esimerkiksi vuosittain, voi arvioida syntyneen valmiin tekstin määrän. Nämä ovat välttämättömiä perustietoja työn hinnoittelulle.

Toinen lähtökohta on kululaskelma: kattava yhteenveto normaaleista elinkustannuksista sekä ammatinharjoittamisesta koituvista kustannuksista unohtamatta työterveys- ja sairauskuluja. Kulut lasketaan yhteen kuukausi- tai vuositasolla ja niihin lisätään toiminnasta tavoiteltu kate.

Saatu euromäärä jaetaan keskimääräisen työtahdin mukaisella merkkimäärällä. Tuloksena on palkkiotaso, jolla kääntäjä tulee toimeen ja joka takaa työnteolle kestävä perustan.

Lisätietoja kirjallisuuden käänöspalkkioista osoitteesta kirjallisuudenkaantajat@sktl.net

Kirjallisuuden kääntäjän kuukausiansio

Alla oleva kaksiosainen taulukko esittää kirjallisuudenkääntäjän "verotettavan kuukausiansion" euroina eri merkkipalkkioilla ja vuosittaisilla työmäärillä.

vuoden työmäärä sivuina	vuoden työmäärä merkkeinä	8	10	12	14	16	18
n. 469	750 000	450 *	443	541	640	738	837
n. 937	1,5 milj.	738	935	1099	1296	1493	1690
n. 1250	2 milj.	1001	1230	1493	1714	1976	2239

vuoden työmäärä sivuina	vuoden työmäärä merkkeinä	20	22	24	26	28	30
n. 469	750 000	935	1000	1099	1197	1254	1352
n. 937	1,5 milj.	1845	2042	2239	2436	2633	2827
n. 1250	2 milj.	2502	2764	3027	3290	3552	3815

"Verotettava kuukausiansio" vastaa tavallisen palkansaajan kuukausipalkkaa. Vertailun vuoksi: suomalaisen palkansaajan keskiansio oli vuoden 2008 lopussa noin 2 860 euroa kuukaudessa. Nykyisillä käännöspalkkioilla, joita on esillä taulukon yläosassa, ahkerinkin kirjallisuudenkääntäjä jää kauas keskimääräisestä ansiotasosta. Vasta taulukon alaosan palkkiot toisivat kääntäjille kohtuulliset kuukausitulot.

Kirjallisuudenkääntäjän "verotettava kuukausiansio" on laskettu seuraavasti

- 1) Vuoden työmäärä (esim. 1,5 miljoonaa merkkiä vuodessa) on kerrottu merkkipalkkiolla (esim. 14 €/1 000 merkkiä) ja jaettu 12:lla.
- 2) Näin saadusta bruttokuukausiansiosta on vähennetty pakollinen YEL-maksu (21,2 %) sekä esimerkinomaisesti tulonhankkimiskuluja seuraavan asteikon mukaan:
  - 50 € kuussa (= 600 € vuodessa), kun kuukausitulot ovat alle 1 000 €.
  - 83,3 € kuussa (= 1 000 € vuodessa), kun kuukausitulot ovat 1 000–1 700 €.
  - 125 € kuussa (= 1 500 € vuodessa), kun kuukausitulot ovat yli 1 700 €.
- 3) Tähdellä (*) merkitystä kuukausiansiosta ei ole vähennetty YEL-maksua, koska se jää alle YEL-maksurajan. Näin pienistä tuloista ei siis kerry lainkaan eläkettä.

Kirjallisuudenkääntäjän vuosittainen työmäärä

- Monissa Euroopan maissa kirjallisuudenkääntäjän keskimääräiseksi työtahdiksi arvioidaan noin 1,5 miljoonaa merkkiä vuodessa.
- Suomessa päätoiminen ja täystyöllistetty kirjallisuudenkääntäjä tekee keskimäärin 1,5–2 miljoonan merkin verran valmista tekstiä vuodessa, mikä vastaa noin kolmea keskimittaista romaania.
- 750 000 merkin vuosityömäärä antaa osviittaa sivutoimisen kääntäjän tuloista.
- Kääntäjän työtahti vaihtelee suuresti mm. kirjallisuudenlajista riippuen, ja myös yksittäisten kääntäjien väliset erot voivat olla suuria.
- Todellinen työmäärä riippuu tarjolla olevan työn määrästä. Jopa kolmannes suomentajista saa vähemmän kirjallisuuden käännöstöitä kuin haluaisi tehdä.